

ชื่อพื้นเมือง :

ไม้ต้น

ขนาดกลาง สูงได้ถึง 24 ม. โคนต้นค่อนข้างเป็นร่อง มีพุ่มแน่น สูงได้ถึง 60 ซม. เปลือก สีน้ำตาลอมเทาอ่อนถึงน้ำตาลเข้ม แตกเป็นแผ่นตื้นหรือเกร็ด เพราะเปลือกชั้นกลางสีส้มเข้ม เปลือกในสีเหลืองอ่อนถึงส้ม หรือสีออกน้ำตาลมีขีดสีส้มเข้มหรือสีออกแดง มีตสันโย ไม่มียางขาว ใบ ยาว 18-50(65) ซม. ใบประกอบขนนกปลายเดี่ยว ใบย่อย 3-5 คู่ ออกสลับหรือกึ่งตรงข้ามรูปขอบขนานแกมรูปไข่ปลายแหลมหรือเรียวแหลม โคนแคบ กึ่งเปี้ยว เนื้อคล้ายหนังสีเขียวเข้มด้านบน เกลี้ยงหรือมีขนบนเส้นใบหลักด้านล่าง เส้นใบ 7-13 คู่ ก้านใบย่อยยาวประมาณ 5 ซม. แกนกลางใบสิ้นสุดด้วยข้อใบเล็กคล้ายข้อเชิงลด (หรือมีรอยแผลเป็นที่ข้อนั้น) ออกตรงข้ามกับใบปลายยอด ก้านช่อใบยาว 15-22 ซม. แขนด้านบน เมื่ออ่อนมีขนกิ่งมีตายอดเป็นข้อเชิงลด มีขน ดอก สีครีมถึงเหลืองอ่อน หรือสีออกชมพู กลิ่นหอม เป็นข้อเชิงลด แตกกิ่งน้อย ยาว 5-25 ซม. ที่ซอกใบหรือตามกิ่งได้แผลใบ แกนกลางช่อมีขนกลีบเลี้ยง(รวมกลีบเลี้ยงเทียม) ยาวประมาณ 4 มม. รูปถ้วย จักชีฟัน 4(5) ซี่ มีขนละเอียดด้านนอก กลีบดอก 4(5) กลีบ กว้าง 2-2.5 มม. ยาว 5-7 มม. รูปขอบขนานแกมรี ไม่ซ้อนกัน(หรือเฉพาะที่ปลาย) มีขน หลอดเกสรเพศผู้จักเป็นซี่ฟันไม่เท่ากัน 8 ซี่ มีขนด้านนอก อับเรณู 8(10) อัน ติดภายในหลอด ไม่โผล่พ้นดอกหรือโผล่เล็กน้อย จานฐานดอกขนาดประมาณ 1-1.5 มม. สั้นกว่ารังไข่ ขอบเป็นซี่ฟันไม่เท่ากัน 8-12 ซี่ เกลี้ยง รังไข่มี (2)3 ช่อง มีขน ผล กว้างประมาณ 4 ซม. ยาวประมาณ 5 ซม. กลมหรือคล้ายผลมะเดื่อ โค้งไปด้านหลัง หนามัน มียางขาว สุกสีส้มชมพูถึงสีแดงส้ม แก่แตก 2-3 ส่วน มีได้ถึง 6 เมล็ด กว้างประมาณ 1.5 ซม. ยาวประมาณ 2.5 ซม. สีสน้ำตาลเข้มหรือดำมัน มีเนื้อสีแดงอมส้มหุ้มบางส่วน พบตามป่าดิบที่ต่ำที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ป่าดิบเขาสูงได้ถึง 900 ม. บนเขาหินปูน

ข้อมูลอ้างอิง : โสมอน การ์ดเนอร์, พินดา สิทธิสุนทร กองกานดา ชยามฤต ไม้ป่าภาคใต้ 2 - พิมพ์ครั้งที่ 1.-กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คปฟ. 2559. 792 หน้า

ภาพประกอบ : <http://tropical.theferns.info/image.php?id=Aphanamixis+polystachya>

